

Impressie verbindingbijeenkomst Groenvisie Amersfoort

Bewoners en raadsleden namen het initiatief om een Groenvisie voor Amersfoort te maken. Een verhaal met 2030 als stip aan de horizon, waarin de natuur en het groen centraal staan.

Amersfoorters werden van harte uitgenodigd om het verhaal met elkaar te maken. Dit gebeurde tijdens 7 themabijeenkomsten in maart en april 2015 over klimaatbestendigheid, ecologie, bomen, recreatief groen, eetbaar groen, groenbeheer en water.

Via interviews. En via de websites www.groenvisieamersfoort.nl en www.zetamersfoortopdekaart.nl.

Op 30 mei 2015 werd een verbindingbijeenkomst georganiseerd, waarin de informatie in samenhang met elkaar werd besproken.

De verbindingbijeenkomst vindt plaats op zaterdag 30 mei in Zandvoort aan de Eem. Hier komen 45 Amersfoorters bijeen voor wie groen hoog in het vaandel staat: bewoners, ondernemers, raadsleden en ambtenaren. In deze impressie is de opbrengst gebundeld van hun reacties op 'het verhaal 2030' en de discussies die daarna werden gevoerd over de stippen aan de horizon en de weg daar naartoe.

SOFIE VERTELT

Daar staat ze. De 'echte' Sofie van Amersfoort, met een groene jurk aan en kaplaarzen. Sommigen kennen haar al van de stoplichten, van Sofie aan Tafel of van Elizabeth Groen. Nu vertelt ze het verhaal van de stad over het eindbeeld 2030 van de Groenvisie in wording. Dit verhaal is een bereikbare droom om Amersfoort samen groener te maken. Het is het resultaat van de gesprekken die hebben plaatsgevonden tijdens themabijeenkomsten, in interviews en op de website.

HET VERHAAL 2030

In 2015 maakte Amersfoort een Groenvisie. Bewoners en gemeenteraad namen het initiatief. Inwoners en andere partners in de stad schetsten het verhaal. De gemeente bracht informatie en kennis in over de stand van zaken rond het groen. Zo kwam het toekomstverhaal tot leven in coproductie. Het groen in Amersfoort is immers van iedereen! De gemeente draagt zorg voor de basiskwaliteit en de integrale afweging van belangen. Maar de inrichting, het onderhoud en het beheer van het openbaar groen in buurten en wijken zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid. En dat kun je in 2030 zien en ervaren.

Stippen aan de horizon werden gezet. In 2030 is Amersfoort de meest biodiverse stad van Nederland en een stuk klimaatbestendiger. Het groen wordt veel meer benut om elkaar te ontmoeten en (samen) te spelen, tot rust te komen en te recreëren. De juiste boom staat op de juiste plek en heeft toekomst. Stadslandbouw en groenbeheer hebben een vlucht genomen.

Dromen zijn uitgekomen. Wat opvalt in 2030 is dat de verstening een halt is toegeroepen. Pleintjes, straten, bermen, rotondes, geluidswallen vertonen een groenblauwe en veelvormige aanblik. Net als de tuinen van bewoners, de schoolpleinen, de daken en terreinen van kantoren en bedrijven en de grond die braak ligt. Wat ook opvalt is dat gekozen is welke groenblauwe waarde en functie centraal staan op bepaalde plekken in de stad. Zo zijn er plekken waar flora en fauna met rust worden gelaten, waar honden vrijuit kunnen rennen, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten

en kinderen kunnen spelen, waar extra buurtmoestuinen zijn gecreëerd en locaties voor stadslandbouw, waar de cultuurhistorie tot zijn recht komt.

Amersfoort ontwikkelde zich verder als stad met een groen imago.

De Groenvisie luidde een nieuwe fase in, waarin de gemeente als netwerkregisseur steeds meer het podium geeft aan bewoners en ondernemers. Het is normaal geworden dat die meebeslissen over (her)bestemmings-plannen en over de manier waarop het groen wordt ingericht en beheerd. In 2030 zie je dat bewoners- en ondernemersgroepen op talloze plekken in de stad het voortouw nemen om groen meer betekenis te geven; rond hun eigen huis en bedrijf en in de openbare ruimte. De gemeente is gericht op partnership en sluit samenwerkings- en zelfbeheerovereenkomsten af.

De Groenvisie heeft de beweging verbreed, versneld en versterkt van mede-eigenaarschap. Als Sofie van Amersfoort vervul ik een rol in de voorhoede om de stad samen groener te maken. Ik ben vanaf het begin de gids die mensen en organisaties laat zien wat er gebeurt en waar de kansen en mogelijkheden liggen om zelf actief bij te dragen aan een natuurlijk groene stad. Ik breng de natuur tot de voordeur van huizen, scholen, kantoren en bedrijven.

Groen is in 2030 steeds meer van iedereen geworden. De waarden en functies van groen zijn ongelooflijk belangrijk en worden nu breed gezien en erkend. Het is bewoners en ondernemers veel waard om door een groene bril te kijken om te zorgen dat die waarden en functies niet in de knel komen. Om die reden geeft de Groenvisie 7 spelregels voor beleid en uitvoering. Die spelregels zijn daarna uitgewerkt in een digitale groene leidraad voor Amersfoort: zó gaan we om met groen in Amersfoort'. De leidraad gaat vergezeld van een inspirerend 'DOE-boekje' met ideeën, handreikingen en voorbeelden uit de eigen omgeving. Het laat zien wat er allemaal mogelijk is en hoe mensen zelf met groen aan de slag kunnen.

Sinds de vaststelling van de Groenvisie is de stad in continue dialoog. Met het Groene Huis als spil. De website is de plek om kennis en ervaring te delen en een marktplaats waar vraag en aanbod bij elkaar komen voor het beheer en onderhoud van groen. Zelfbeheer is in veel buurten vanzelfsprekend geworden. Gestimuleerd door de wijkgroenplannen die met bewoners worden opgesteld.

Nu – in 2030 – ben ik trots op wat we in Amersfoort *samen* hebben bereikt.

REACTIES OP HET VERHAAL VAN SOFIE

Met behulp van de gekleurde denkhoeden van De Bono worden de reacties van deelnemers geïnventariseerd.

Emotie; wat is mijn 1e reactie op het verhaal?

Het verhaal roept vreugde op. Het is een mooi streefbeeld. Het is ontzettend mooi dat het van bewoners en de raad *samen* is. Het DOE-boekje zou voor bewoners moeten worden gemaakt, maar ook voor het stadhuis en woningcorporaties.

Feitelijk; wat mis ik in dit verhaal?

Het verhaal mist de verbinding met het overige beleid. Groen zou leidend moeten zijn boven de rest, zoals bijvoorbeeld bestemmingsplannen. De oogst is compleet voor de bebouwde kom, maar niet voor daarbuiten. Het verhaal moet de verbinding leggen met buiten de stad. De stip aan de horizon voor bomen is te mager. Het verhaal zou een hiërarchie moeten aangeven: wat is essentieel, wat kan al et cetera.

Optimisme; wat spreekt mij aan?

De meerwaarde is dat het een gezamenlijk verhaal is van bewoners, van de stad. Het gaat over SAMEN doen. Positief is dat de versterking een halt wordt toegeroepen. Het is leuk om met Sofie op pad te gaan.

Pessimisme; waar heb ik twijfels bij?

In sommige opzichten is 2015 op 2030 geprojecteerd. Formuleer neutraler over de klimaatverandering, want het zijn aannames van nu waarvan niet zeker is of die ook gerechtvaardigd zijn. Heb het over weersbestendigheid. Het verhaal leunt sterk op bewoners. Hoe kunnen we een grotere groep betrekken en betrokkenheid vast houden? En wie doet dat: de boel mobiliseren en bij elkaar houden? Het is niet goed dat we tijdens de thema-avonden alles hebben kunnen roepen en dat er geen richting is aangegeven en geen wettelijke bepalingen zijn gesteld. Nu worden er wel keuzes gemaakt en dat frustriert. Dit verhaal wekt verwachtingen die niet waargemaakt kunnen worden, het is te positief. Iedereen die beleid maakt moet met elkaar samenwerken en bewoners moeten meedoen. De kans op afhaken is groot.

Creatief; waar zie ik kansen voor vernieuwing?

De denkrichting bevat mooie elementen. De kans is om groen leidend te laten zijn in ander beleid. Om buiten de gebaande paden te treden door zelf als bewoners en ondernemers aan de slag te gaan in plaats van altijd terug te gaan naar de gemeente. De kunst is om de buitenruimte zoveel mogelijk samen in te vullen. De mogelijkheden daartoe zijn er; er kan al heel veel. Onze creativiteit moet zich uiten in 50 tinten groen. Belangrijk is om het denken over groen levend te houden. Een soort voortgangsrapportage is nodig waar bewoners actief betrokken op kunnen blijven.

Alles overziend; is dit mijn verhaal?

Bijna alle handen gaan omhoog ter bevestiging. Een enkeling herkent zich onvoldoende in het verhaal, omdat het te idealistisch is: "ik ben niet over de drempel dat dit voor elkaar komt."

MET SOFIE LANGS DE STIPPEN AAN DE HORIZON

Aan de muur hangen de stippen aan de horizon om samen de stad groener te maken. Die stippen richten zich op de thema's die besproken zijn met de stad. Iedere stip wordt voorgelezen en deelnemers geven een eerste reactie.

GROENE WAARDE: GEZONDHEID & WELBEVINDEN

STIP: in 2030 biedt Amersfoort aantrekkelijk *recreatief groen* aan alle groepen inwoners. Amersfoorters zijn meer buiten en (samen) actief in het groen. De groene omgeving nodigt namelijk uit tot recreatie en ontmoeting. Het groen is nabij en veilig te bereiken. Het openbaar groen wordt daardoor intensiever en diverser gebruikt. Groene recreatie wordt gestimuleerd met activiteiten.
1^e reactie: je moet wel kaders stellen, wat anders krijg je ruzie met die en die en die.

GROENE WAARDE: ONTMOETING & SPELEN

STIP: in 2030 voelen Amersfoorters zich mede-eigenaar van de openbare ruimte in hun stad. Veel bewoners dragen bij aan het *groenbeheer* in hun eigen buurt, of wijk. Anderen beheren een speelvoorziening, of buurtvoorziening. Het samenspel met de gemeente is duidelijk. Daar waar de zorgplicht van de gemeente ophoudt, hebben bewoners de ruimte.
1^e reactie: deze beweging is al in gang gezet en kan alleen maar sterker worden.

GROENE WAARDE: ECONOMIE

STIP: in 2030 maakt Amersfoort volop werk van *eetbaar groen en stadslandbouw*. Op een duurzame, continue manier hebben actieve en innovatieve bewoners en ondernemers hun krachten gebundeld. Er is ingespeeld op de toenemende vraag naar – biologische – stadslandbouw en moestuinen.
1^e reactie: is dit echt een Amersfoorts issue? Dit thema komt van de regering om te bevorderen dat groente dichtbij de mensen komt. Nee, dit is echt een issue, er is een grote wachtlijst voor volkstuinen. De gemeente moet kijken naar het vergroten van de mogelijkheden.

GROENE WAARDE: BIODIVERSITEIT EN INTRINSIEKE NATUURWAARDEN

STIP: in 2030 is Amersfoort de meest *biodiverse stad* van Nederland. Door een goed samenspel tussen de gemeente, maatschappelijke partners en inwoners is en blijft Amersfoort een plek waar planten, dieren en mensen naast en met elkaar leven. Kenmerkende planten- en diersoorten zijn in 2030 waarneembaar toegenomen. Om dit te bereiken zijn groene gebieden *vergroot* (denk aan het nieuwe stadspark Elisabeth Groen en tijdelijk groen op

braakliggende terreinen), *verbonden* (denk aan bloemrijke bermen), *verbetert* (denk aan het voorkomen dat bepaalde plantensoorten groeien ten koste van Amersfoortse soorten) en *verzorgt* (denk aan ecologisch verantwoord maaien). De stad is zich bewust van de waarde van biodiversiteit (met communicatie en educatie) en er wordt naar gehandeld en op toegezien (in plannen, bouwregels, aanbestedingen).

1^e reactie: Amsterdam is en blijft de meest biodiverse stad. Wij kunnen een goede 2e worden.

GROENE WAARDE: OPVANGEN KLIMAATEFFECTEN

STIP: In 2030 is Amersfoort *klimaatbestendiger* door meer groen en meer water in de stad. Overmatige neerslag wordt in de bodem afgevoerd via het groen en het *water* in de stad en doordat parkeerplaatsen zijn voorzien van waterdoorlatende materialen. Hittestress wordt tegengegaan door meer bomen die zorgen voor schaduw en door afkoeling door natuurlijke luchtcirculatie als gevolg van meer groen en water in de stad. Ook gaat groen verdroging tegen doordat het water langer vasthoudt.
1^e reactie: het gaat niet om water afvoeren, maar om water bergen.

GROENE WAARDE: SCHOONHEID EN HISTORIE

STIP: In 2030 laat Amersfoort *bomen* in hun waarde: de juiste boom staat op de juiste plek en heeft toekomst. Met een bomencode en een continue dialoog is de omgang met bomen geborgd.
1^e reactie: deze stip staat bij de verkeerde waarde. Ik mis de autochtone bomen die in deze omgeving thuis horen, zoals de linde, eik, berk, beuk en Coelhorster appel.

VIJF VOERTUIGEN NAAR DE STIPPEN AAN DE HORIZON

Er worden vijf voertuigen geïntroduceerd, die nodig zijn om de stippen aan de horizon te bereiken.

1. Het Groene Huis

Dini Teunis (bewoonster) en Brigit Kuypers (ambtenaar, adviseur milieucommunicatie CNME) lichten toe. Het Groene Huis wordt het huis van en voor de stad. Hier komt ook de werkplek van het CNME. Het Groene Huis staat in een rechtstreekse lijn met bijna alle scholen, de groene verenigingen en hun achterbannen. Vanuit één huis delen mensen straks hun liefde, kennis en vakmanschap voor groen en natuur. Hoofd, hart en handen gaan samen. Het nieuwe ecologisch verantwoorde gebouw opent in september dit jaar de deuren.

2. Goed Groenbeleid

Kees de Heer (bewoner) en Charles Rijsbosch (ambtenaar) lichten toe. Kees benadrukt dat verschillende groepen burgers goed tot hun recht komen in het visieverhaal: de mensen die één belang voor ogen hebben, bijvoorbeeld bomen, of vissen, de mensen die een stukje groen om de hoek willen beheren en de mensen die educatie van belang vinden. Zij kunnen allemaal tevreden zijn over wat er nu ligt. Voor boeren en buitenlui is dat anders, die hebben niet, of alleen bij de start aan tafel gezeten. Kees pleit

- het leggen van relaties met professionele natuurbeheerders die gebieden hebben buiten de stad,
- keukentafelgesprekken tussen ambtenaren en boeren die op afzienbare tijd stoppen met hun bedrijf om te bespreken wat er mogelijk is met hun vrijkomende land als het gaat om groen.

Charles benadrukt dat hij als programmamanager van Amersfoort Groene Stad de Groenvisie als een baken ziet voor de komende periode. Het programma heeft zich vooral op de structuur gericht. De Groenvisie zet vooral in op het gebruik van het groen, het eigenaarschap. Om te zorgen dat er vanuit de gemeente mensen en middelen worden ingezet, moet duidelijk zijn wat de raad expliciet moet besluiten en waarom. Zeker in deze tijd van enorme bezuinigingen is een goede onderbouwing cruciaal. Charles vindt dat een droom/ambitie enorm helpt om vooruitgang te boeken. Hij heeft dat gezien met zijn programma. Met een uitdagend verhaal en 'slechts' 9 miljoen op zak komt je ergens: vele partners hebben samen zo'n 100 miljoen geïnvesteerd.

3. Het Groene Geweten – een Groenraad

Maureen Schonewille (bewoonster) en Rob Molenkamp (raadslid) lichten toe. Maureen haakt aan bij Charles: er zit veel energie in de stad, het zou jammer zijn als de Groenvisie in een la verdwijnt. Dat moeten we dus voorkomen! Het betekent dat de principes uit de visie moeten worden uitgevoerd. Wie ziet daarop toe? Wie volgt de voortgang? Wie kan bij wie terecht? Wie is vanuit de stad gesprekspartner voor de gemeente? Een Groenraad is genoemd. Het idee is een niet-bureaucratische adviesgroep, bestaande uit bewoners, belangenorganisaties, raadsleden ... met een aantal taken. De Groenraad:

- monitort uitvoering leidende principes Groenvisie
 - is verantwoordelijk voor 5-jarige 'actualisatie' Groenvisie
 - organiseert participatie en communicatie (on- en offline)
 - adviseert gemeente, is gezaghebbende gesprekspartner
 - verwerkt actief groensubsidies/alternatieve financiering.
- Kortom, een club die monitort, organiseert, adviseert en verwerkt. De 1^e reactie van Rob is, dat dit een duurbetaalde baan kan gaan worden. Hoe komt zo'n Groenraad uit de verf? Hoeveel tijd is er met de verschillende taken gemoeid? Hoe is de samenstelling en wat is het mandaat?

4. De Groene Burger

Guido van Beek (bewoner) heeft 7 groene spelregels opgesteld voor de Groene Burger, om met elkaar een groener Amersfoort te realiseren:

1. Belanghebbenden (bewoners, gebruikers etc) gaan voortaan samen met de gemeente in kaart brengen welke beeld-ecologische en recreatieve-kwaliteit aanwezig zijn en behouden en versterkt moeten worden maar ook waar het anders kan, waar stadslandbouw en klimaatadaptatie mogelijk zijn. Per wijk stellen gemeente en bewoners gezamenlijk een groenbeheersplan en planning om dit te realiseren.
2. De gemeente vertaalt in samenwerking met bewoners (en het groene geweten) deze kwaliteiten naar objectieve eisen voor beheerscontracten, zoals bijvoorbeeld de inzet van vaste wijkteams en omgang met zelfbeheerprojecten van bewoners.
3. Bewoners krijgen naast de huidige onafhankelijke beoordeling van het groen, een rol in de beoordeling van de beheerder. Een stoel aan tafel bij het voortgangsoverleg met de aannemer.
4. Per wijk worden verschillende bewoners groenambassadeur. Deze geven het goede voorbeeld en zijn het contact voor gemeente en aannemers en wijkbewoners. Deze groenambassadeurs krijgen een cursus werken met netwerken en omgaan met groencontracten.
5. Per wijk komt er een wijktuinmangroep die samen met bewoners voor specifieke delen van de wijk het basisbeheerniveau van de gemeente naar een door de wijk (buurt) gewenst niveau brengt.
6. Aansluitend op de digitale wijkplatforms komt actuele informatie en educatie over het groen in de wijk en de groenbeheermogelijkheden: waar, hoe samenwerken, wat kan wel/niet, maar ook hoe extra financiering te vinden is.
7. Mijn tuin draagt bij aan de groene doelstellingen voor de buurt en wijk. Mijn tuin is een lust voor het oog, verkoelt, vangt regenwater op en is onderdeel van een biodivers netwerk.

OPDRACHT

De deelnemers verdelen zich over 8 tafels.

Aan zes tafels buigen mensen zich over 1 stip aan de horizon.

Aan de twee overige tafels over het kappen van bomen en over groen in relatie tot de aanleg van wegen en huizen. Er zijn 3 rondes.

- 1^e ronde: geef concreet handen en voeten aan wat we moeten DOEN om bij deze stip te komen / dit onderwerp verder te brengen? Betrek daarbij de 4 voertuigen.
- 2^e ronde: vul aan op wat er op tafel ligt. Stapel ideeën.
- 3^e ronde: focus, maak de opbrengst concreet.

Na de 3 rondes presenteren de vaste tafeldames en tafelheren de oogst.

OOGST

RECREATIEF GROEN

Plenaire terugkoppeling

De discussie ging over het dilemma natuurgevoeligheid versus de recreatiedruk. Zonering is van belang. Het ging over het welbevinden en de afstand van recreatieve mogelijkheden tot de wijk. De wijk is belangrijk in het bepalen hoe de groene omgeving eruit ziet en hoe het beheerbudget besteed moet worden. Met aandacht voor jongeren en kinderen en groenopvoeding. In de communicatie en bewonersparticipatie gebeurt veel om bij aan te haken.

Op papier

- Dilemma recreatie – natuur
 - Zonering (bestemming opdelen)
 - Twee variabelen met elkaar vergelijken:
 - a) natuurgevoeligheid voor verstoring (laag tot hoog, constant-bepaalde periodes),
 - b) recreatiedruk (laag tot intensief, soms tot vaak)
- Welbevinden
 - Criteria opstellen welke ‘groenervaring’ op welke afstand van de inwoner(s) ligt.

Bijvoorbeeld:

 - 1) programma van eisen toetsen aan te ontwikkelen criteria over gebruik buitenruimte.
 - 2) advies: recreatieve mogelijkheden dichtbij, ontlasten kwetsbare natuurgebieden verderop.
 - 3) wijk voorstellen met beheerbudget: gemeente werkt samen, wijkbeheerplannen (bewoners en gemeente), op basis van demografie, **Wijkgroenraad** + koppeling met zorg.
- Wat doen we voor jongeren/kinderen?
 - Groene Huis
 - Traject 4-12 jaar (bucketlist)
 - ‘groenopvoeding’
 - wildernis & struinen
 - Geld?
 - Schooltrajecten (groep 1-8)
 - Ambitie: alle schoolkinderen van 4-12 jaar
 - Ouders
- Participatie, communicatie ‘platform’
- 033-groen beheren, ontwikkelen.

ECONOMIE | EETBAAR GROEN EN STADSLANDBOUW

Plenaire terugkoppeling

Groen is vaak een sluitpost, maar groene kwaliteit creëert juist waarde voor de stad. De kunst is om elkaars kennis, positie en kracht te gebruiken. Want ‘alles van waarde is weerloos’. En de betaler en de ontvanger zijn niet dezelfde. Er is een link tussen recreatie en ‘boeren en buitenlui’, de landbouwers. Stadslandbouw biedt kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Op papier

- Groene kwaliteit creëert waarde voor de stad en draagt daarmee bij aan de economie van de stad.
- Economie is ook gezondheid en gevoel kapitaliseren.
 - T.a.v. gezondheid: geld zit ook bij de zorgverzekeraars.
- Citymarketing.
- Geef ruimte aan verbrede landbouw i.p.v. intensievere landbouw. Dit komt de economische positie/toekomst van de agrariër ten goede. Die levert een bijdrage aan regionaal voedsel, zorg.
- Bedrijven betrekken bij inrichting terreinen. Groen opnemen in de exploitatie door bedrijven van de terreinen (niet alleen bomen). Duidelijk maken dat groen geld/waarde oplevert, vooral voor de lange termijn. Goed voorbeeld: water/groen op de Hoef. Maar: ‘alles van waarde is weerloos’.
 - Belicht de ecosystemendiensten. Waar ligt de winst? Leg een link met klimaatadaptatie (lagere energielasten).
 - Leg een link tussen ecosystemendiensten en recreatie. Recreatieondernemer draagt bij aan een gebied. Groene uitstraling van de stad is goed voor de economie, het vestigingsklimaat.
 - BIZ: Bedrijven Investerings Zone.
 - Bedrijven zorgen en betalen voor het groen op de bedrijfsterreinen (ook op hun privaat terrein).
- De business case is er wel, maar de betaler en de ontvanger/begunstigde zijn niet dezelfde. Hoe kunnen we dit oplossen? Hier ligt een rol voor de overheid: gezonde aarde, gezonde natuur als economische waarde.
- Meer vrijheid om groene initiatieven zelf op te pakken.
- Stadslandbouw.
 - Bijv. door coöperatie (033 groen) of ‘tuinen van verbinding’. Hoe vind je een goede plek?
 - Kansen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt om zinvol werk te doen (voor zichzelf en anderen) en legaal inkomen te verwerven. Verbreding netwerkstructuur.

BOOMBEHEER | KAPPEN VAN BOMEN

Plenaire terugkoppeling

De insteek van de discussie was: hoe om te gaan met het kappen van bomen op particuliere, openbare gebieden en van grootgrondbezitters. Het gaat niet om een ruimtelijk ontwikkeling, maar om de situatie dat de boom of bomen onveilig, ziek of gewoon ongewenst zijn. De discussie zat vol dilemma's. Zoals:

- 1) het individuele belang versus het algemene belang,
- 2) compenseren op eigen terrein (hoe borg je dat?) versus niet automatisch compenseren, het moet passen in de visie op het gebied,
- 3) kiezen we voor de stok (gij zult ..., groenfonds leges, herplantplicht) of de wortel (gij kunt ..., nieuwe bomen uitdelen, advies over juiste boom, DOE-boek).

Wanneer is een boom waardevol en hoe meet je de waarde?

De bomennota bevat goede criteria in relatie tot biodiversiteit en belevingswaarde. Groenraad een rol?

Aandachtspunt: door het nieuwe landelijke beleid – de natuurwet – krijgt de gemeente een forse opgave.

Op papier

- Particulier terrein
 - Wetgeving maakt het bijna onmogelijk om kap van bomen op particulier terrein tegen te houden. Daar wordt wel aan gewerkt op nationaal niveau! Met biodiversiteitseisen en hoeveelheid groen.
 - Behoud bomen op particulier terrein door invoeren bomenlijst met monumentale en waardevolle bomen is mislukt. Is onbeheersbaar!
- Compenseren
 - Compenseren alleen als het past in de visie van het gebied/terrein/wijk.
 - Compenseren is geen automatisme. Kanttekening: dan slaat 'samen maken we de stad groener' nergens op.
 - Compenseren elders slaat nergens op.
 - Het aantal bomen zou wel gelijk moeten blijven rekening houden met water vasthouden en natuurwaarden van bomen.
 - Beter formuleren criteria om wel te mogen kappen. Van ja, tenzij naar nee, tenzij. Wat zijn waardevolle bomen? Criteria: biodiversiteit, belevingswaarde = subjectief. Hier kan de **Groenraad** over adviseren. Kanttekening: is dit meer/betere afweging dan als de gemeente het doen?

- Aansturen op behoud en vermeerderen aantal bomen in o33.
- Compensatie bomen sowieso met een (nieuwe, jonge) boom.
- Apart regime voor grootgrondbezitters (Prorail, Staatsbosbeheer, ...) naast openbaar terrein en particuliere tuinen.
- Bij kap leges aan compensatiefonds indien geen compensatie op eigen terrein.
- 80% draagvlak van bewoners in een straat om bomen/een boom te kappen is slecht criterium.
- In de bomennota staan goede criteria.
- Als je herplant, bedenk dan wat de toegevoegde waarde is van die boom. De juiste boom op de juiste plaats. Dat is niet alleen esthetisch. Hierover moeten bewoners beter geïnformeerd worden. Optie: gemeente deelt bomen uit.

BOMEN ALGEMEEN

Plenaire terugkoppeling

Maatwerk is van belang. En richtlijnen voor het gesprek om samen de norm te bepalen. Landschappelijk advies kan worden ingewonnen.

Op papier

- Bomen hebben meer waarde dan alleen historische, dus ook ecologische etc. Recht gedaan aan bomen.
- Aansluiting bij de regio. Inheemse soorten zodat het goed aansluit. Groenen longen. Groeiomgeving zo natuurlijk mogelijk, dus aansluiten bij omgeving.
- Kijken naar allerlei punten: schoonheid, plaats, aansluiten bij omgeving, intrinsieke waarden (niet meetbaar). Wat hebben we nodig? Tijdige vervanging.
- Maatwerk: juiste groepen die kennis hebben, dus bewoners, ambtenaren, projectontwikkelaars. Vroeg in de procedure stappen. Richtlijnen om het gesprek te voeren, samen de norm te bepalen. Checklist maken: welke onderwerpen/waarden zijn van belang? Ook psychologische waarden zijn van belang. Landschappelijke adviseur ruimtelijke kwaliteit van de provincie inschakelen bij grote projecten om te adviseren welke keuzen er gemaakt kunnen worden (adviesbasis).

GROEN EN DE AANLEG VAN WEGEN EN HUIZEN

Plenaire terugkoppeling

De insteek is grote bouwprojecten en kleine projecten. Een betere belangenafweging tussen de noodzaak van het nieuwe project en de waarde van het groen dat hierbij verloren zou gaan, is essentieel. Het belang van groen moet zwaarder wegen, nu is het een beetje een sluitpost. Dat zal een mentaliteitsverandering vergen. Het laat zich moeilijk afdwingen. Het is belangrijk dat de gemeente normen stelt: X° hittestress verminderen, X% zuurstof aanmaken, etc. Waar willen we dat realiseren? Daar moet dan geld voor zijn. Voor de compensatie van groen moeten duidelijke regels worden opgesteld, die worden gehandhaafd. We zien hierbij een adviesrol voor de **Groenraad**.

Op papier

- Wat is 'de waarde' van het groen t.o.v. de wensen van het project? De mogelijke of toekomstige waarde?
- Belangenafweging tussen bestaand groen en de noodzaak van een project (toekomstig). Prioritering: hogere prioriteit van groen.
- Compensatie elders: compenseert niet wat weggaat.
- Er bestaat geen waardeloos groen. Afwegingskader samenstellen: alle stippen van de horizon. Bewijslast omkeren van verdwijnen groene ruimte (kap) alleen bij noodzaak. Uitgangspunten voor ontwikkelingen beter benoemen + handhaven
 1. Zoveel mogelijk laten staan, bij goede kwaliteit
 2. Projectontwikkelaar op laten draaien voor de kosten van de ecologische schade
 3. Gelijktijdige compensatie, binnen bestaande ecosysteemdiensten
 4. Bestrating minimaliseren tot absoluut noodzakelijke
 5. Waterberging op de plek van het project
 6. Adviesrol door **Groenraad**
- Robuuste structuren van groen met variatie
- Wat kan een gebouw | ruimtelijke ontwikkeling zelf bijdragen aan groencompensatie?
- Groencompensatie in project zelf. Van te voren afspreken met ontwikkelaar wat en hoe er aan groen/bomen beschermd moet worden + toezicht door onafhankelijke **toezichthouder** + bevoegdheid om in te grijpen.

BIODIVERSITEIT

Plenaire terugkoppeling

We kwamen niet uit de discussie wat belangrijker was: de biodiversiteit of andere waarden als landschapsarchitectuur. Zonen is belangrijk. Beleid zou aan een groenstructuurkaart opgehangen moeten worden. Op basis daarvan kunnen accenten worden gelegd. Samenspel is essentieel. Met name de inbreng van kennis over ecologie, vanuit de hele stad, niet alleen het Groene Huis. Kanttekeningen:

1. De stadsecoloog moet een zwaar stempel geven; de amateurburgers staan op de 2e rang. Maar die stadsecoloog is wel in dienst van de gemeente; is dat afhankelijk genoeg?
2. Het **Groene Huis** is een plek waar gesprekken gevoerd worden in brede zin: tafelgenoten zijn van de gemeente en allerlei andere groene organisaties en bewonersinitiatieven die samen optrekken en niet tegen elkaar strijden.

Op papier

- Maatwerk/samenspel. Educatie, goede voorbeelden
- Aanpak moet zich op behoud richten, dus geen groot grondverzet, anders gaat de biodiversiteit eraan.
- Doelgericht werken: wat is je doel? Focus op totaalgebied. Van daaruit zonen, wat waar.
- Wat is belangrijker: biodiversiteit of andere waarden, zoals landschapsarchitectuur?
- Zonen: wat, waar. Gestructureerd en gebaseerd op GB-structuur.
- Deskundigen die zicht hebben op alle aspecten (kennis inbrengen). Expertise.
- Gemeente + groenbeheerders + experts ontwikkelen een groenstructuur waar keuzes gemaakt kunnen worden.
- Structuurvisie. Het maatwerk en totaalplaatje is belangrijk. Een duidelijke structuur zou hierbij helpen, dus kiezen waar welk gebied komt en wat belangrijk wordt bevonden. Hierbij is samenspel van belang en ook expertise wordt als belangrijk ervaren. Zelfs als het belangrijkste. Zonderen zodat gebieden op de juiste plaats komen. Niet ad hoc denken.

KLIMAATEFFECTEN

Plenaire terugkoppeling

Er zijn nieuwe ontwikkelingen in de stad om bij aan te sluiten. Beleid moet zo worden ingericht dat zich later geen ongewenste zaken voordoen, die onomkeerbaar blijken zijn. In de eigen omgeving kunnen we nu al veel oppakken. Met name de **Groene Bewoner** is het voertuig. Erover praten in de wijk, een Groenraad in de eigen straat. Het **Groene Huis** moet worden opengesteld voor bewoners met educatie, voorlichting, goede voorbeelden. Vraag voor de gemeente is hoe we die bewoner kunnen belonen (bijv. door korting op de OZB) of straffen (bijv. door meer belasting te betalen bij te veel grijs beton).

Op papier

- Wat kun je zelf doen: ontsteden van je tuin en schoolplein, groen-blauwe daken, waterdoorlatende bestrating/parkeerplaats.
 - Belasting op verhard oppervlak óf korting op belasting bij groen oppervlak. Gemeentelijk of via corporatie!
 - Meer bomen in de stad of heesters of eetbaar groen: vergroenen Eemplein.
 - Gescheiden opvangen van hemelwater.
 - Gras hoger of hogere vaste planten.
 - Groene gevels.
 - In nieuwbouwwijk groene tuin 'verplichten'.
- Wat hebben we daarvoor nodig:
- Educatie, voorlichting, kennis en voorbeelden via het **Groene Huis**.
 - **Groene wijkraad** zorgt voor collectief inzaaien van groenstroken.
 - Guerillagardening: ontsteden/verticaal groen.
 - Met schoolkinderen groene acties (op schoolplein).
 - Samenspel
 - Rol gemeente(beleid): vergroenen, structurele aanpak, regiefunctie.
 - Samenwerking tussen meerdere organisaties gebruiken: gemeente, provincie, RWS, waterschap enz; interactie kan beter.
 - 2 rollen: gemeente, burger.
 - Weer autoverkeer/bevoorrading met elektrisch vervoer.
 - Woningcorporaties.
 - Onomkeerbaarheid! Visie nu inzetten voor 2030:
 - Bij bouwrijp maken! Kaders en eisen in gunningen, richting projectontwikkelaars.
 - Bouwvolumes goed bekijken op nieuwe inzichten: X%

water afvoer, meer zuurstof produceren, koelen van de stad voorspelbaar.

- Gemeente: nieuwe riolering: berging hemelwater verplicht, verhard oppervlak, belonen (voor tuin niet bestraten) en straffen (OZB belasting of iets dergelijks).
- Waterneutraal maken van (nieuwbouw)wijken.

GROENBEHEER

Plenaire terugkoppeling

Per wijk/gebied moeten bewoners samen bepalen hoe het groen wordt gebruikt/ingericht. Nu kan één boze buurman veel mooie ontwikkelingen tegenhouden. Ambtenaren zouden beter moeten luisteren, bestuurders zouden meer met de stad bezig moeten zijn, bewoners zouden niet alleen hun eigen belang moeten verdedigen. In iedere wijk zouden bewonersgroepen, organisaties, initiatieven, kerken etc benut moeten worden om groene verbindingen te leggen. Zo kunnen er in verschillende wijken verschillende dingen gebeuren. Maar er mogen geen groene achterstandswijken ontstaan. Daarvoor is een groen vangnet nodig. Bewoners moeten de kans krijgen om hun eigen leefomgeving in te vullen. Bij aanbesteding zou eerst in de eigen vijver gekeken moeten worden, bijv. coöperatie o33 groen. Het mag niet leiden tot slappe afspraken. Bewoners moeten aan de bak en dat stelt eisen aan deskundigheid. Professionele ondersteuning is nodig om hen het zelf te laten doen binnen bepaalde randvoorwaarden als veiligheid.

Op papier

1. Per wijk/gebied bepalen bewoners + gemeente welk groen hoe gebruikt kan worden en wordt ingericht. Wijk G1000.
 - Regelgeving versoepelen: meer ruimte oor bewoners (bestemmingsplan, vergunningen); één boze buurman kan plannen torpederen, hoe lossen we dat op in regelgeving?
 - Ambtenaren leren luisteren, bestuurders leren te besluiten op grond van wat de stad wil, bewoners leren niet alleen te denken vanuit eigen belang, bewoners zijn leidraad.
2. Voorbeelden, voorlichting, praktische tools, gereedschap etc. Uitwisseling kennis, ervaring, tools. Aandacht voor wat er gebeurt: groene verslaglegger, groene rubrieken, groene ideeën, info, voorbeelden, uitwisseling tussen clubs. Door **Groene Huis, o33 Groen**.
3. Gebruik maken van de organisatorische infrastructuur die er per gebied is (draagvlak, handjes). Verbindingen (letterlijk en figuurlijk) tussen de wijken.

4. Bij aanbestedingen eerst in de eigen vijver kijken!!
Geen slappe afspraken, verantwoording afleggen.
Eisen aan deskundigheid, cursussen!!
5. Bewoners opleiden om het zelf te doen.
Cursussen, ondersteuning, begeleiding, leren van bijv. Utrechts Landschap, IVM, handen uit de mouwen, boswachter/wijkhuiskamer. Faciliteer met gereedschap, opslag, geef aan wat de veiligheidseisen zijn.
6. Gemeente moet stimuleren, van onderop mogelijk maken.
Problemen wel terug leggen bij bewoners, maar samen op zoek.
Groen is minstens zo belangrijk als geld. Dus denk niet alleen aan budget. Groen vangnet: geen groene achterstandswijken.

INTERMEZZO VAN DE WETHOUDER

Wethouder Bertien Houwing is betrokken bij de Groenvisie vanuit haar portefeuille bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie. Zij zit in de klankbordgroep.

“Het is goed om het zo op deze vernieuwende manier te organiseren, dat kan op veel meer terreinen”,
geeft zij aan.

“Het is ook heel spannend: hoe komen we hieruit, ook na besluitvorming in de gemeenteraad?”

VOLGENDE STAP

Hebben de deelnemers nu het gevoel dat er een Groenvisie ligt waar de raad niet omheen kan?

Reacties:

- het grote verhaal van de Groenvisie met onze handtekening ligt er. De raad kan hier ‘ja’ op zeggen. Op onderdelen moet daarna uitwerking volgen naar concrete beleidsvoornemens.
- in de Groenvisie moet juist uitwerking worden gegeven aan beleid. Niet alles hoeft direct.
- het beleid moet vaststaan in de visie. Nu is het nog te wijd, het moet verder geconcretiseerd worden.
- hoe krijg je mensen zo ver dat ze meedoen? De overheid heeft de straat van de burger afgenomen, nu moet het bewegen naar de andere kant en dat moet groeien.
- maak een onderscheid in wat meteen kan gebeuren en wat op langere termijn.

Wytse Dassen geeft vanuit de projectgroep Groenvisie aan dat het proces organisch groeit. Stap voor stap wordt toegewerkt naar de Groenvisie Amersfoort. De eerstvolgende stap is de Ronde op 16 juni 2015 in de gemeenteraad. Ieder is van harte uitgenodigd om te luisteren naar de fracties.

De kans is groot dat de Groenvisie pas na de zomer in definitieve vorm naar de raad gaat.

